

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

ШПАКОВ ВЛАДИСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК-346.656

**ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

12.00.04 «Господарське право;
господарсько-процесуальне право»

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент **Барахтян Наталя Веніамінівна**, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, доцент кафедри господарського права

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор **Шаповалова Ольга Вікторівна**, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, завідувач кафедри господарського права;

кандидат юридичних наук **Денисов Андрій Ігоревич**, Харківський національний університет внутрішніх справ, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету №6.

Захист відбудеться 24 квітня 2021 року о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.04 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 84а.

Автореферат розіслано 22 березня 2021 року.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. Р. Дашковська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасні умови економічного розвитку держави характеризуються кризовим станом, що зумовлено слабкістю стану економічної безпеки держави, що впливає на можливості соціально-економічного розвитку та темпи зростання національної економіки. Одним із шляхів виходу з ситуації, що склалася є активізація інвестиційного процесу, яка повинна стати підґрунтям для позитивних змін економічного та соціального характеру, підтримки економічного суверенітету держави.

Розроблення теми зазначеного дисертаційного дослідження та інституціоналізація відповідного напрямку державної політики логічно передбачають необхідність систематизації законодавства у цій сфері, визнаючи системний характер її макрооб'єкта – інвестиційних відносин. Адже, таким чином, можливо вирішити проблему подолання численних дефектів законодавчого регулювання, у першу чергу, множинності джерел та суперечливості їх змісту, реалізувати завдання регуляторної політики держави.

Дисертаційне дослідження «Господарсько-правовий механізм забезпечення інвестиційної безпеки держави» є актуальним також і з огляду на необхідність різкого поживлення інвестиційних процесів, що має позитивний вплив на національну економіку. Такий вплив повинен відбуватися з використанням усіх необхідних правових форм впливу держави на стан та інтенсивність інвестиційних відносин.

Відтак, у роботі передбачається розглянути проблематику чинного законодавчого регулювання інвестиційних відносин, акцентуючи увагу на рівні та стані законодавчого забезпечення організаційно-господарського впливу на них з боку органів держави.

Важливим завданням дисертаційного дослідження є з'ясування цілей впливу держави на стан інвестиційної безпеки, з'ясування правових форм об'єктивації державної політики та механізмів її практичної реалізації. Окремим завданням є визначення кола універсальних та спеціальних організаційно-господарських засобів державного регулювання відносин забезпечення інвестиційної безпеки. Все це має дозволити інтегрувати результати дисертаційного дослідження у формування цілісної системи заходів модернізації законодавчого забезпечення у цій сфері господарювання.

Правові аспекти формування та реалізації окремих напрямів інвестиційної безпеки держави розроблялись у дослідженнях таких вчених, як: В. Александрова, Л. Альфаро, Ю. Бажал, Є.М. Білоусов, Я. Бергер, Р.П. Бойчук, К. Боренштейн, Ю.А. Буяджи, О.М. Вінник, К.М. Врублевська-Місюна, В. Геєць, В.О. Гончарова, О.Є. Дахнова, А.І. Денисов, Т. Долінська,

А.В. Журавель, Д.В. Задахайло, С. Загородников, М. Каркові, В.І. Король, Б.С. Криволапов, Т.А. Крушельницька, В.В. Кудрявцева, В.І. Кухар, Г. Лавриненко, О. Лапко, У. Лівін, А. Мельник, О.О. Молоділ, В.І. Мунтян, І. Озтрук, Р. Павличенко, В.В. Поєдинок, Е. Сап'єнца, Д. Стеченко, Н.С. Сириченко, Б. Светлова, О.В. Скорук, Н. Обушна, Т. Юр'єва, О.В. Федосова, О. Хрімлі, В.А. Худавердієва, О.В. Шаповалова, О.І. Шевчук, В.С. Щербина та ін.

Однак комплексного, системного дослідження господарсько-правового механізму забезпечення саме інвестиційної безпеки держави, з'ясування базових організаційно-господарських засобів його наповнення та законодавчого забезпечення в сучасних економічних умовах ще не проводилось.

Названі обставини визначили наперед можливість віднести розглядану проблему до числа актуальних і стимулювали обрання теми цього дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами.

Тему дисертації обговорено на засіданні кафедри господарського права та затверджено вченою радою Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого 27 березня 2015 р. (протокол № 7).

Роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого в рамках комплексної цільової програми «Вдосконалення правового механізму державного впливу на ринкові відносини (публічно-правові та приватноправові аспекти)». Номер державної реєстрації – 0106u002289).

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розроблення теоретико-методологічного обґрунтування змісту та форм правового закріплення засад формування та реалізації економічної політики держави, її впливу на інвестиційну безпеку України, а відтак і на правовий господарський порядок.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних *задач*:

- з'ясувати поняття економічної безпеки держави;
- визначити окремі складові економічної безпеки держави;
- розкрити сучасний стан законодавчого забезпечення економічної безпеки держави та її окремих складових;
- виявити проблеми інвестиційної безпеки як політико-правового феномену;
- з'ясувати проблеми інвестиційної безпеки в системі економічної безпеки в умовах гібридних війн та агресій;
- охарактеризувати правове забезпечення інвестиційної безпеки за законодавством зарубіжних країн;
- з'ясувати правове забезпечення інвестиційної безпеки за

законодавством України;

- визначити засоби рестрикційного (обмежувального) характеру забезпечення інвестиційної безпеки;
- встановити засоби стимулюючого характеру забезпечення інвестиційної безпеки;
- визначити комплексні засоби інвестиційної безпеки.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини формування та реалізації інвестиційної безпеки держави у сфері господарювання.

Предмет дослідження – господарсько-правовий механізм забезпечення інвестиційної безпеки держави.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становлять діалектичний, системно-структурний, аналітико-синтетичний, формально-логічний та логіко-юридичний методи.

За допомогою *діалектичного методу* визначено наукові підходи до аналізу категорії економічна безпека держави та інвестиційна безпека й їх місця у економічній системі (1.1, 2.1). Використання *аналітико-синтетичного методу* дозволило прийти до висновку про необхідність удосконалення законодавства у сфері інвестиційної безпеки (2.4). За допомогою *системно-структурного методу* було з'ясовано окремі складові економічної безпеки (1.2), а також організаційно-господарські засоби інвестиційної безпеки (3.1, 3.2, 3.3). Використання *формально-логічного методу* дослідження дозволило з'ясувати сучасний стан правового забезпечення економічної безпеки та інвестиційної безпеки як її окремої складової за законодавством України та зарубіжних країн (1.3, 1.4, 2.3, 2.4). Застосування *логіко-юридичного методу* – з'ясувати цілу низку дефектів законодавства України у сфері господарсько-правового забезпечення інвестиційної безпеки держави (2.2, 3.4).

Емпіричну базу дослідження склали нормативно-правові акти України, програмно-методичні документи державних органів та статистичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що представлена робота є першим у сучасній науці монографічним дослідженням господарсько-правового механізму забезпечення інвестиційної безпеки держави. У результаті проведених наукових пошуків автором сформульовані й обґрунтовані або додатково аргументовані й уточнені наукові положення, які виносяться на захист.

Уперше:

- визначено, що суспільно-економічні відносини інвестиційної безпеки виявляють себе як: об'єкт публічних та приватних інтересів; як суспільно-економічний пріоритет діяльності держави; як функція держави; як об'єкт організаційно-господарського впливу на сферу економічних відносин та як об'єкт господарсько-правового забезпечення;

- встановлено, що інвестиційна безпека як певна властивість процесу функціонування господарської діяльності та об'єкт господарсько-правового забезпечення має подвійну політико-правову природу, а саме: безпековий аспект як складова економічної безпеки – конституційно-правової категорії, а відтак і національної безпеки як такої, що передбачає визначення кола відповідних чинників-загроз та кола відповідних засобів господарсько-правового впливу з метою подолання або нейтралізації таких загроз; політико-правовий аспект, як складова економічної політики держави в руслі положень ст. 10 Господарського кодексу України, а відтак і внутрішньої та зовнішньої політики держави як такої. Відповідно питання правового забезпечення стану інвестиційної безпеки має бути елементарно структурованим у системі інститутів господарського права;

- визначено, що інвестиційна безпека є певним, визначеним за законодавчо встановленими параметрами станом інвестиційного забезпечення функціонування та розвитку національної економіки як такої, окремих її сегментів, видів виробництв та видів діяльності, а також окремих, визначальних за своїм місцем в національній економіці – господарських організацій. Забезпечення стану інвестиційної безпеки є визначальним чинником розширеного відтворення факторів господарської діяльності, економічного розвитку.

Відносини забезпечення інвестиційної безпеки набули значення комплексного інституту підгалузі господарського права – інвестиційного права. Основні параметри встановлення рівня інвестиційної безпеки як об'єкту господарсько-правового регулювання мають визначатись відносно:

1) системи об'єктів національної економіки необхідних та достатніх для діагностування стану інвестиційної безпеки;

2) критичних мінімумів інвестиційного забезпечення зазначених об'єктів та режимів реалізації відповідних інвестицій;

3) параметрів програмованої динаміки економічного зростання та, відповідно, бажаних обсягів та складу їх інвестиційного забезпечення для цього;

4) правової фіксації кваліфікованих параметрів видів «регресного» інвестування: токсичних, ворожих, рентомістких, спекулятивних інвестицій; інвестицій з небезпечними політичними наслідками. У зв'язку з цим:

а) під токсичними інвестиціями пропонується розуміти інвестиції походженням з джерел, щодо яких є негативна міжнародно-правова або національно-правова оцінка.

б) під ворожими інвестиціями пропонується розуміти інвестиції походженням з країни-агресора.

в) під рентомісткими інвестиціями пропонується розуміти інвестування в об'єкти, що пов'язані із використанням гірничої або

земельної ренти, що зачіпають реалізацію прав власності Українського народу.

д) під спекулятивними інвестиціями пропонується розуміти відсутність стратегічної мети інвестора в сфері реального сектора національної економіки, що мотивований отриманням доходів трансакційного походження.

е) під інвестиціями з небезпечними політичними наслідками пропонується розуміти інвестиційну діяльність суверенних фондів або інших державних господарських організацій, що тягнуть за собою високу вірогідність виходу інвестиційних відносин за межі комерційного господарювання;

- здійснено поділ засобів стимулюючого характеру забезпечення інвестиційної безпеки на: 1) засоби стимулювання державних інвестицій (розробка та прийняття нормативних актів, що визначають сферу соціального забезпечення населення, які вимагають обов'язкового державного інвестування для підтримки концепції соціальної держави; зменшення оподаткування інвестиційних проектів за участю державних інвестицій); 2) засоби стимулювання іноземних інвестицій (відновлення діяльності Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами; прийняття проекту Закону України «Про спеціальні режими інвестиційної та інноваційної діяльності із застосуванням принципу субсидіарності в Україні»; доповнення Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» положеннями про порядок та умови державної підтримки інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки; розвиток державних гарантій іноземних інвестицій); 3) засоби стимулювання спільного інвестування (звільнення від оподаткування ПДВ при першій передачі готового новозбудованого житла (об'єкта житлового фонду) у власність покупця);

- досліджено проблематику інвестиційної безпеки в контексті загроз, що є потенційними засобами так званої «гібридної війни», наголошено, що протидія цьому фактору має стати частиною загальної державної політики безпеки;

- запропоновано поділити комплексні засоби інвестиційної безпеки на дві групи: I. засоби внутрішньої інвестиційної безпеки: організаційні засоби (державне регулювання реєстрації, оподаткування, валютної дисципліни інвесторів); засоби регулюючого впливу (державна підтримка та подальше удосконалення інвестиційних проектів, державно-приватне партнерство, угоди з розподілу продукції тощо); II. засоби зовнішньої інвестиційної безпеки (державні гарантії діяльності іноземних інвесторів; спрямованість економічного курсу держави на євроінтеграцію; прозорість та обґрунтованість застосування санкцій тощо);

Удосконалено:

- положення про те, що засоби рестрикційного (обмежувального) характеру інвестиційної безпеки поділяються на: 1) обмеження видів діяльності іноземних інвесторів у визначених галузях економіки; 2) обмеження діяльності іноземних інвесторів в межах окремих територій України; 3) обмеження розміщення інвестицій у законодавчо-визначених об'єктах, що мають значення для національної безпеки держави; 4) обмеження імпорту, експорту товарів; 5) застосування режиму ліцензування експорту (імпорту) товарів; 6) валютні обмеження; 7) обмеження у вигляді санкцій.

Усі ці засоби мають виключний характер та застосовуються з метою забезпечення національної безпеки, зокрема інвестиційної. Введення цих обмежень можливо лише у випадках встановлених у спеціальних законах, з метою захисту національної безпеки держави;

- підходи щодо доповнення законодавства у сфері економічної безпеки України на основі розробки механізму, елементами якого мають стати відповідні методи регулювання, цілі, форми та інструменти державного регулювання, виявлено основні недоліки регуляторної політики, що потребують коректування на економічному та адміністративному рівнях за основними функціями управління;

- наукову позицію про те, що засоби стимулюючого характеру інвестиційної безпеки – це засоби, щодо спонукання вкладення інвестицій в українську економіку. Вони потребують постійного оновлення.

Засоби стимулюючого характеру інвестиційної безпеки поділяються на:

1) засоби стимулювання державних інвестицій (розробка та прийняття нормативних актів, що визначають сфери соціального забезпечення населення та вимагають обов'язкового державного інвестування для підтримки концепції соціальної держави; зменшення оподаткування інвестиційних проєктів за участю державних інвестицій);

2) засоби стимулювання іноземних інвестицій (відновлення діяльності Державного агентства з інвестицій та управління національними проєктами; прийняття проєкту Закону України «Про спеціальні режими інвестиційної та інноваційної діяльності із застосуванням принципу субсидіарності в Україні»; доповнення Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» положеннями про порядок та умови державної підтримки інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки; розвиток державних гарантій іноземних інвестицій);

- пропозицію про необхідність законодавчого закріплення дефініції поняття «економічна безпека держави» під якою необхідно розуміти такий

стан економіки держави, за якого забезпечується її економічна незалежність, можливість протидії внутрішнім та зовнішнім негативним факторам економічного характеру з метою захисту національних економічних інтересів;

Набули подальшого розвитку наукові положення щодо:

- необхідності прийняття єдиного уніфікованого у сфері забезпечення економічної безпеки Закону України «Про економічну безпеку України», який би врегулював відносини у сфері забезпечення економічної безпеки, визначив склад та компетенцію спеціального органу, на який би було покладено виконання відповідних завдань у цьому напрямку тощо;

- категоризації факторів впливу та загроз інвестиційній безпеці у її багаторівневості, у зв'язку з чим відзначено ефективність методики, що базується на визначенні індексу інвестиційної безпеки InVenture (InVenture Investment Security Index);

- доцільності прийняття Закону України «Про основи інвестиційної безпеки», яким потрібно врегулювати відносини, що виникають у сфері інвестиційної діяльності для забезпечення їх сталого розвитку.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені в ході дослідження наукові положення і пропозиції мають як науково-теоретичні, так і практичні аспекти. Тому вони можуть бути використані в нормотворчій діяльності держави в процесі удосконалення господарського законодавства, зокрема, з метою створення нових нормативно-правових актів, крім того – при удосконаленні методологічних засад формування документів, присвячених забезпеченню економічної безпеки та інвестиційної безпеки, зокрема, а також у навчально-методичній роботі – при підготовці навчальних видань, підручників, навчальних програм курсу «Господарське право».

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, висновки й практичні рекомендації, викладені у дисертації, обговорювалися на засіданнях кафедри господарського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, де було виконано дисертацію, а також були оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: науково-практична конференція «Актуальні питання цивільного та господарського права» (м. Полтава, 2015 р.); науково-практична конференція «Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні» (м. Полтава, 2015 р.); круглий стіл «Завдання господарсько-правової політики держави в умовах четвертої промислової революції» (м. Харків, 2019); круглий стіл «Перші наукові читання пам'яті академіка В.К. Мамутова» (м. Київ, 2019 р.).

Публікації. Основні положення дисертації викладено у дев'яти публікаціях, з яких три статті опубліковані в наукових фахових виданнях

України, дві – у зарубіжному науковому періодичному виданні, чотири тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що включають дев'ять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 229 сторінок, з них основного тексту – 197 сторінок, список використаних джерел налічує 299 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, її зв'язок із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методологічну основу дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне й практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про їх апробацію та публікації за темою дисертації.

Розділ 1 «Економічна безпека у системі забезпечення інвестиційної політики держави» складається із чотирьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Економічна безпека як категорія економічної теорії»* проаналізовано підходи до тлумачення економічної безпеки держави з позиції їх поділу у зв'язку з відповідними характеристиками: 1) стійкість та стабільність, протидія внутрішнім і зовнішнім загрозам, під якими слід розуміти міцність і надійність зв'язків між усіма елементами економічної системи, стабільність економічного розвитку держави, стійкість до стримування та знешкодження дестабілізуючих загроз факторів; 2) економічна незалежність, що характеризує насамперед можливість для будь-якого суб'єкта економічної безпеки самостійно приймати і реалізовувати стратегічні економічні та політичні рішення для розвитку, можливість використовувати національні конкурентні переваги для забезпечення стабільності та розвитку; 3) самовідтворення та саморозвиток. Ця характеристика передбачає створення необхідних умов для ведення ефективної економічної політики та розширеного самовідтворення, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки на світовій арені; 4) національні інтереси. Ця характеристика визначає спроможність національної економіки захищати національні економічні інтереси.

Виділено ознаки економічної безпеки, до яких віднесено: по-перше, економічна безпека є складовим елементом національної безпеки, який характеризується тим, що економічна безпека виступає матеріальною основою забезпечення практично кожної складової національної безпеки; по-друге, економічна безпека характеризується наявною автономією у прийнятті рішень її суб'єктами з метою використання національних переваг для забезпечення стабільності та розвитку; по-третє, для економічної безпеки характерним є тісний зв'язок між її складовими елементами, що забезпечує стійкість у протидії

негативним економічним факторам як внутрішнього, так і зовнішнього характеру.

Запропоновано створення спеціального центрального органу виконавчої влади, який функціонально концентрував би в собі повноваження по забезпеченню національної безпеки та такої її найважливішої складової як економічна безпека та розробку відповідної нормативної бази, у якій би було закріплено законодавче визначення поняття економічної безпеки та шляхи її забезпечення відповідними органами та структурами.

У *підрозділі 1.2 «Окремі складові економічної безпеки»* автором проаналізовано складові елементи економічної безпеки та їх взаємозв'язок між собою.

Встановлено, що складовими економічної безпеки є: інвестиційно-інноваційна, фінансова, зовнішньоекономічна, продовольча та енергетична безпека, оскільки саме ці складові якнайкраще характеризують її економічну сутність.

Доведено, що в умовах реформування економіки, посилення інвестиційно-інноваційної безпеки держави сприятиме спрямуванню державних інвестиційних ресурсів на співфінансування проєктів із вітчизняними компаніями, які здійснюють діяльність у стратегічних сферах економіки держави як енергозбереження, оборонна промисловість, АПК та будівництво.

З'ясовано, що фінансова безпека характеризується наявністю складових структурних елементів, які тісно взаємопов'язані між собою та доповнюють один одне. Виділення фінансової безпеки в окрему відносно самостійну складову економічної безпеки обумовлено тим, що фінансова система у вигляді фінансових потоків і відносин набагато більш чутливіша до внутрішніх і зовнішніх загроз, ніж матеріально-речові об'єкти і процеси в економіці.

Сутність зовнішньоекономічної безпеки полягає у відповідності результатів зовнішньоекономічної діяльності національним державним інтересам. Політика, спрямована на досягнення зовнішньоекономічної безпеки, повинна забезпечити стійкий, незалежний розвиток країни як цілісної господарської структури, її природне економічне зростання на основі раціональних і ефективних зовнішньоекономічних зв'язків, новаторський переворот в різних сферах людської діяльності.

У *підрозділі 1.3 «Правове забезпечення економічної безпеки»* проведено дослідження комплексу нормативно-правового матеріалу економічної безпеки як складової національної безпеки.

Встановлено, що правове забезпечення має конкретний характер, оскільки завжди пов'язане з реальними відносинами, спрямоване на задоволення законних інтересів суб'єктів права та здійснюється за допомогою правових засобів, які забезпечують його ефективність. Правове забезпечення реалізується через систему правових засобів і форм, а саме, норми права, правовідносини, акти реалізації та застосування норм права тощо. Воно являє собою державно-

владний вплив на суспільні відносини за допомогою правових засобів з метою їхнього впорядкування, утвердження, охорони й розвитку. Під правовим забезпеченням розуміється сукупність різноманітних форм і засобів юридичного впливу держави на поведінку учасників суспільних відносин, що здійснюється з метою підкорити цю поведінку встановленому в суспільстві правопорядку. За його допомогою досягаються встановлення й організація процесу реалізації прав та юридичних обов'язків різними суб'єктами суспільних відносин.

У роботі зроблено акцент на необхідності прийняття спеціального нормативно-правового акту – Закону України «Про економічну безпеку України», який би врегулював відносини у сфері забезпечення економічної безпеки, визначив склад та компетенцію спеціального органу, на який би було покладено виконання відповідних завдань у цьому напрямку тощо.

У підрозділі 1.4 «Правове забезпечення окремих складових економічної безпеки» розглянуто нормативно-правову базу, яка спрямована на врегулювання відносин, що виникають в окремих сферах економічної діяльності.

Встановлено, що національне законодавство не розглядає інвестиційно-інноваційну складову як єдине ціле, а розбиває її на два окремі елементи. Нормативно-правова база містить акти, які врегулюють відносини у сфері інвестиційної діяльності та окремо інноваційної.

Акцентовано увагу на тому, що на сьогодні в Україні фінансова безпека держави потребує свого унормування. Серед основних принципів здійснення такої діяльності мають стати: необхідність створення спеціального державного органу, який би сконцентрував у собі повноваження по забезпеченню фінансової безпеки держави; постійне відстеження загроз фінансовій безпеці; необхідність розробки, прийняття і реалізації державної стратегії забезпечення фінансової безпеки; використання методології стратегічного планування для безпеки фінансово-кредитної сфери тощо.

Зазначено, що враховуючи вектор спрямування політики України на Євроінтеграцію та вступ у світове економічне співтовариство чинне законодавство ще потребує оптимізації у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Доведено, що одним із пріоритетних завдань, яке повинно бути вирішено на сьогодні є побудова ефективної продовольчої політики з урахуванням всього накопиченого досвіду. Доцільним у цьому аспекті є прийняття Закону України «Про продовольчу безпеку України», який би закріпив дефініцію поняття «продовольча безпека держави», правові основи продовольчої безпеки, її об'єктів та суб'єктів, їх повноваження тощо.

Встановлено, що чинне законодавство у сфері забезпечення енергетичної безпеки України не у повній мірі відповідає сучасними вимогам національної і міжнародної безпеки.

Розділ 2 «Інвестиційна безпека як об'єкт законодавчого забезпечення» складається з чотирьох підрозділів.

Підрозділ 2.1 «Інвестиційна безпека в системі економічної безпеки в умовах гібридних війн» присвячено узагальненню доктринальних підходів до визначення місця інвестиційної безпеки у системі економічної безпеки держави. Наведено аргументи на користь багаторівневості обидвох категорій та відповідній складності їх дефінітивного визначення, зауважуючи, що поєднання та конфлікт приватних та публічних інтересів на різних рівнях інвестиційної безпеки привносять специфіку як у її зміст, так і позиціонування.

Наведена аргументація дозволяє констатувати, що інвестиційна безпека характеризується багаторівневістю за об'єктивним критерієм та виступає підпорядкованим компонентом загальної економічної безпеки, при цьому будучи частково інтегрованою з фінансовою безпекою держави.

Акцентовано увагу на недостатній рівень нормативного забезпечення досліджуваної проблематики. Аналізуючи теоретичні аспекти дослідження загроз «гібридній війні» у їх впливі на інвестиційну безпеку наголошено на недоцільності штучного розподілення загроз за сферами охоплених правовідносин, вказуючи на те, що «гібридні загрози» є єдиним комплексним фактором впливу, і ефект від їх окремих компонентів має кумулятивний характер. На підставі цього обрано позицію дослідження впливу «гібридних загроз» у взаємозв'язку із категорією «інвестиційний клімат» та запропоновано взяти до уваги індекс інвестиційної безпеки (InVenture Investment Security Index).

Говорячи про інвестиційну безпеку в контексті «гібридній війні», серед ключових таких факторів у роботі виокремлено дефіцит бюджетів, податкове навантаження та репресивність системи фінансового контролю, слабкість банківської системи та присутність у ній суб'єктів із російським капіталом, господарська діяльність великих суб'єктів господарювання із російським капіталом та відповідне їх значення для справляння податків, суттєва залежність від обсягу грошових переказів фізичних осіб з Російської Федерації, втрата першої групи стратегічно важливих підприємств, що не підлягали приватизації тощо.

У *підрозділі 2.2 «Проблеми інвестиційної безпеки як політико-економічного феномену»* акцентовано увагу на тому, що проблематика інвестиційної безпеки має оцінюватися зважаючи на неоднорідність її природи, оскільки фактично «інвестиційна безпека» являє собою з одного боку – синтез економічної, політичної та правової складових, з іншого – поєднання статичного уявлення про інвестиційну безпеку як про фактичний стан із динамічним розумінням її як системи заходів регулюючого впливу для досягнення результату і самий результат. Тому у роботі окремо наголошується на необхідності, говорячи про проблеми інвестиційної безпеки як феномену політико-економічної дійсності, виходити з комплексного та послідовного підходу до категоризації проблематики за рівнями, факторами загроз, суб'єктами тощо.

Переходячи до аналізу проблем інвестиційної безпеки звернуто увагу на необхідність обрання методології оцінки ризиків та загроз. На основі співставлення нормативно передбаченої у Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України зроблено висновок про наявність наступних методологічних концепцій: індикаторний підхід (заснований на розрахунку та оцінці ряду індикаторів інвестиційної безпеки); індексний аналіз (розрахунок індексу інвестиційної безпеки країни); кореляційний аналіз (вибір з всіх статистичних показників найбільш індикативних показників, аналіз їх взаємозв'язку та взаємовпливу); факторний аналіз (визначення факторів впливу на рівень інвестиційної безпеки та розрахунок внеску кожного індикативного показника в загальний показник); кластерний аналіз (групування суб'єктів за визначеним рівнем інвестиційної безпеки), наводячи їх критичний аналіз. Зазначено, що взяття до уваги лише кількісних показників інвестиційної безпеки є недостатньо інформативним і потребує доповнення аналізу якісними показниками та характеристиками.

На підставі поширеної у доктрині класифікації проблем інвестиційної безпеки на внутрішні та зовнішні у роботі запропоновано авторську внутрішню класифікацію, згідно із якою зовнішньо-обумовлені проблеми інвестиційної безпеки автор розподіляє на нормативно-організаційні, політичні та економічні, а внутрішньо-обумовлені – на нормативні, організаційні, політичні та економічні.

У підрозділі 2.3 «Правове забезпечення інвестиційної безпеки за законодавством зарубіжних країн» на підставі широкого комплексу нормативних та доктринальних джерел у сфері регулювання інвестиційного безпеки відзначено, що сфера забезпечення інвестиційної безпеки в сучасних умовах залежить від високого ступеня економічної інтеграції країн, а отже й їх суттєвої взаємозалежності та взаємозацікавленості у створенні єдиних «правил гри» у розглядуваній сфері, досягла відчутного рівня уніфікації та стандартизації, хоча й зберігала можливості обрання альтернатив.

Звернуто увагу на два рівні правового забезпечення інвестиційної безпеки – міжнародний та національний, й послідовно розкрито специфіку кожного з них.

Говорячи про міжнародний рівень правового регулювання наводиться огляд ролі провідних інституцій, що впливають на формування інвестиційної політики загалом. На національному рівні дисертантом наголошується на дотриманні всіма державами світу двох основних моделей – ліберальної або регулятивної, обрання конкретної із них як правило є достовірним показником віднесення держави або до категорії країн із розвинутою економікою, або до країн, що розвиваються та найменш розвинених країн.

У підрозділі 2.4 «Правове забезпечення інвестиційної безпеки за законодавством України» наводиться огляд та критичний аналіз національного законодавства в сфері забезпечення інвестиційної безпеки.

Встановлено, що нормотворча увага до інвестиційної безпеки як повноцінної складової економічної безпеки приділена лише останнім часом, а нормативне забезпечення у цій сфері до сьогодні залишається відчутно обмеженим.

В цьому контексті аналізуються ключові підходи до регулювання інвестиційної безпеки: програмно-орієнтованого та корпоративно-орієнтованого, наголошуючи на провідній ролі держави як суб'єкта забезпечення.

Наведено стислий огляд заходів впливу, серед яких виділяються прямі (адміністративно-регуляторні та економіко-регуляторні) та непрямі. На основі доктринального аналізу дисертантом відзначено дві моделі правового забезпечення подолання відставання інвестиційно-інноваційного розвитку держави – придбання технології або розвиток власного потенціалу, узагальнюючи які автор приходить до висновку про перспективність комплексного підходу, що поєднує компоненти обидвох попередніх.

На основі здійсненого аналізу доведено відсутність концептуального стратегічного підходу як до нормативного забезпечення інвестиційної безпеки зокрема, так і до впорядкування економічної безпеки загалом.

На підставі дослідження чинної нормативно-правової бази, виявлено низку суттєвих прогалин нормативного та інституційно-організаційного характеру, як наслідок – запропоновано низку нововведень та реформ, серед яких необхідність перегляду самої концепції інвестиційної безпеки з позиції «боротьби з наслідками» на користь концепції «попередження та мінімізації загроз»; законодавчо закріпити завдання дотримання балансу приватно/публічних інтересів як засобу підвищення мотивації суб'єктів інвестиційної інфраструктури; формування інтернет-ресурсу із обробки та обліку інформації щодо показників інвестиційної безпеки всіх рівнів, мережі задіяних інституцій, інвестиційного потенціалу та інвестиційного клімату держави тощо.

Розділ 3 «Господарсько-правові засоби забезпечення інвестиційної безпеки» складається з чотирьох підрозділів.

Підрозділ 3.1. «Засоби рестрикційного (обмежувального) характеру» визначає поняття та види рестрикційних (обмежувальних) засобів інвестиційної безпеки. Ці засоби передбачені у різних нормативних актах та можуть бути застосовані як до національних, так й іноземних інвесторів. У підрозділі проаналізовані види рестрикційних (обмежувальних) засобів інвестиційної безпеки. Перший вид – це обмеження видів діяльності іноземних інвесторів у визначених державою галузях економіки розглядається як виключення з інвестиційної політики держави, оскільки іноземне інвестування є стратегічним розвитком економіки, що надає можливість додатково отримувати кошти у економіку країни. Ці обмеження можливі лише у випадках встановлених у спеціальних законах, з метою захисту національної безпеки у виключних

випадках. Другий засіб – це обмеження діяльності іноземних інвесторів в межах окремих територій України, що вводиться за об'єктивними чинниками, які можуть бути обумовлені проведенням операції об'єднаних сил, часткової окупації території України. Третій засіб обмежувального характеру, це обмеження розміщення інвестицій у об'єктах, що мають значення для національної безпеки держави, зокрема розміщення інвестицій не можливо у об'єктах що мають виключне значення для національної безпеки. Четвертий засіб, це обмеження імпорту, експорту товарів. П'ятий засіб це застосування режиму ліцензування експорту (імпорту) товарів. Введення цього обмеження ліцензування експорту (імпорту) товарів можливо лише для захисту національного виробника та/або визначених обставинах, передбачених законодавством, на певний період. Шостий засіб рестрикційного (обмежувального) характеру – це валютні обмеження, які встановлюються з метою забезпечення інвестиційної безпеки, вони є тимчасовими засобами регулювання економічної, інвестиційної безпеки для забезпечення стабільності фінансової системи. Сьомим засобом є обмеження у вигляді персональних санкцій. В Україні проблематику дослідження санкцій лише розпочато, але їх можна віднести до засобів інвестиційної безпеки, оскільки за їх допомогою країна може відстоювати національні економічні інтереси.

У підрозділі дисертації 3.2. *«Засоби стимулюючого характеру»* розглянуто види засобів стимулюючого характеру інвестиційної безпеки. Доведено, що вони є поширеними у господарських правовідносинах, оскільки надають можливість запропонувати інвесторам сприятливий інвестиційний клімат. Засоби стимулюючого характеру інвестиційної безпеки – це засоби, спонукання вкладення інвестицій в українську економіку. Ці засоби можуть поділятися залежно від виду інвестицій. Обґрунтовано, що державні інвестиції також вимагають розробки засобів стимулювання, зокрема може бути здійснено за допомогою зменшення оподаткування інвестиційних проєктів, що фінансуються за рахунок державного бюджету. При розгляді засобів стимулювання іноземних інвестицій була врахована позиція стимулювання інвестицій проголошена на дев'ятій сесії Конференції Організації Об'єднаних Націй з питань торгівлі та розвитку, Ради з торгівлі та розвитку, Комісії з інвестицій, підприємництва та розвитку, що була проведена 20-24 листопада 2017 року у Женеві. Так, запропоновано відновити діяльність Державного агентства з інвестицій та управління національними проєктами України, що може охопити діяльність Департаменту залучення інвестицій та Національну інвестиційну раду. Розмежовано державні гарантії іноземних інвестицій та способи стимулювання іноземного інвестування. Засобом стимулювання спільного інвестування може бути звільнення від оподаткування ПДВ при першій передачі готового новозбудованого житла (об'єкта житлового фонду) у власність покупця.

Підрозділ 3.3. «Комплексні засоби» присвячено характеристиці комплексних засобів інвестиційної безпеки. У науці господарського права не достатньо приділено увагу цим засобам, а тому це питання є відкритим для наукового обговорення. Визначено, що у будь-якому засобі інвестиційної безпеки варто констатувати наявність публічного елементу, оскільки держава зацікавлена у стабільності інвестицій. Для реалізації інвестиційної безпеки держава формує та здійснює конкретні засоби безпеки такі як рестрикційні, стимулюючі, комплексні. Комплекс засобів – це поєднання різних засобів, таких як рестрикційного (обмежувального) характеру, стимулюючих та контролюючих засобів. Між цими різними за своїм змістом засобами є зв'язок у вигляді суб'єкта (суб'єктом застосування засобів інвестиційної безпеки є державні органи) та метою їх застосування (це забезпечення інвестиційної безпеки). Комплексні засоби інвестиційної безпеки полягають у тому, що вони застосовуються одночасно, тобто в одному засобі забезпечення інвестиційної безпеки будуть мати прояв елементи декількох засобів. Доведено, що комплексні засоби інвестиційної безпеки мають прояв у державному регулюванні реєстрації, оподаткування, валютної дисципліни інвесторів; державної підтримки та подальшого удосконалення інвестиційних проєктів, державно-приватного партнерства тощо.

У підрозділі 3.4 «Законодавча політика у сфері інвестиційної безпеки» запропоновано удосконалити законодавчу політику у сфері інвестиційної безпеки шляхом прийняття Закону України «Про інвестиційну безпеку». Законодавче забезпечення інвестиційної безпеки надає можливість своєчасно регулювати виникаючі інвестиційні відносини, розробляти стратегію щодо формування нових інвестиційних правовідносин. При цьому прийняття інвестиційного законодавства відбувається з урахуванням законодавчої політики у сфері інвестиційної безпеки. Ця політика є частиною політики національної та економічної безпеки та передбачає систему дій державних органів щодо визначення мети інвестиційної безпеки, напрямків реалізації інвестиційної безпеки, шляхом прийняття відповідних законодавчих актів.

У сучасному господарському законодавстві відсутній закон, що визначав би інвестиційну безпеку як напрямок економічної політики держави, характеризував би її цілі, визначав би межі інвестиційних правовідносин тощо. Відсутність єдиного нормативного акту що встановлює інвестиційну безпеку негативно впливає на її стан. Крім того, у стані гібридної війни, в яку була втягнута Україна з 2014 р., доцільно прийняти Закон України «Про інвестиційну безпеку» для додаткового гарантування іноземним інвесторам стабільності економічних відносин, визначення правил інвестиційної безпеки, відповідальності за її порушення, можливості захисту іноземних інвестицій у разі введення воєнного або надзвичайного стану.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення наукового завдання, що полягає у розробленні теоретико-методологічного обґрунтування змісту та форм правового закріплення засад формування та реалізації економічної політики держави, її впливу на інвестиційну безпеку України, а відтак і на правовий господарський порядок.

1. Виділено ознаки економічної безпеки до яких віднесено: по-перше, економічна безпека є складовим елементом національної безпеки, який характеризується тим, що економічна безпека виступає матеріальною основою забезпечення практично кожної складової національної безпеки; по-друге, економічна безпека характеризується наявною автономією у прийнятті рішень її суб'єктами з метою використання національних переваг для забезпечення стабільності та розвитку; по-третє, для економічної безпеки характерним є тісний зв'язок між її складовими елементами, що забезпечує стійкість у протидії негативним економічним факторам як внутрішнього, так і зовнішнього характеру.

2. Доведено, що інвестиційна безпека як економіко-правова категорія не має тлумачитися автономно, у відриві від об'єкту, який вона характеризує, та не може існувати абстрактно, тому, формулюючи дефінітивне визначення цієї категорії безумовно доцільним буде ґрунтувати його на уявленні про інвестиційну безпеку не тільки як стан об'єкту, а як сукупності відповідних умов, що можуть характеризувати об'єкт як у його фактичному стані, так і з перспективної точки зору. З метою теоретичної стрункості системи та віднаходження місця категорії інвестиційна безпека у загальній концепції економічної безпеки важливим є уникання (особливо у змісті нормативно-правових актів) вживання понять, що є синонімічними або максимально наближеними за змістом до категорії інвестиційна безпека.

3. Доведено на підставі аналізу широкого комплексу нормативних та доктринальних джерел у сфері регулювання інвестиційного безпеки, що сфера забезпечення інвестиційної безпеки в сучасних умовах високого ступеня економічної інтеграції країн, їх взаємозалежності та взаємозацікавленості у створенні єдиних «правил гри» у розглядуваній сфері, досягла відчутного рівня уніфікації та стандартизації, що дозволяє говорити про тісну взаємодію двох рівнів правового регулювання забезпечення інвестиційної безпеки – міжнародного та національного.

4. Дисертантом доведено, що станом на сьогодні у правовій системі України відсутній комплексно-стратегічний підхід до нормативного забезпечення інвестиційної безпеки, надмірна декларативність закону «Про Національну безпеку України» та відсутність норм спеціального законодавства не сприяють забезпеченню інвестиційної безпеки у сучасних умовах.

Визначено, що засоби рестрикційного (обмежувального) характеру інвестиційної безпеки – це засоби, що вводяться державними органами з метою національної безпеки, мають тимчасовий характер, та полягають у обмеженні діяльності інвесторів.

5. Засоби стимулюючого характеру інвестиційної безпеки – це засоби, щодо спонукання вкладення інвестицій в українську економіку. Вони потребують постійного оновлення.

6. Обґрунтовано доцільність внесення змін до Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», зокрема доповнити зміст ч. 1 ст. 3 цього Закону: абзацом другим наступного змісту: «Держава підтримка інвестиційної діяльності відбувається у законодавчому, організаційному порядку (звільнення від сплати ввізного мит). Законодавчий порядок підтримки інвестиційної діяльності передбачає стабільність податкового, митного законодавства, введення податкових пільг. Організаційний порядок визначається проведенням антикорупційної боротьби у сфері інвестиційних відносин, спрощення митного оформлення товарів/обладнання для здійснення інвестиційних проєктів, прозорість проведення конкурсів інвестиційних проєктів»; та абзацом 3 наступного змісту: «Умовами підтримки інвестиційної діяльності інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки є наявність інвестиційного проєкту у пріоритетних галузях економіки, що пройшов конкурсний відбір та спрямований на розвиток відповідної галузі економіки та створення нових робочих місць».

7. Доведено, що комплексні засоби – це система, поєднання засобів рестрикційного (обмежувального), стимулюючого, контролюючого та іншого характеру, з метою забезпечення інвестиційної безпеки. До комплексних засобів інвестиційної безпеки варто відносити засоби державного регулювання реєстрації, оподаткування, валютної дисципліни інвесторів; державна підтримка та подальше удосконалення інвестиційних проєктів, державно-приватне партнерство тощо.

8. Аргументовано, що законодавча політика в сфері інвестиційної безпеки передбачає систему дій державних органів щодо визначення мети інвестиційної безпеки, напрямків реалізації інвестиційної безпеки, шляхом прийняття відповідних законодавчих актів. Визначено, що рішення органів місцевого самоврядування не визначають законодавчу політику в сфері інвестиційної безпеки, оскільки вони застосовуються у межах конкретного регіону та формують інвестиційну стратегію розвитку конкретної області, міста, селища відповідно до Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів».

9. Аргументовано, що законопроект «Про інвестиційну безпеку» повинен пройти громадську антидискримінаційну експертизу, антикорупційну експертизу, погодження уповноважених представників від всеукраїнських

профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, крім всеукраїнських громадських організацій інвалідів.

10. Запропоновано таку структуру законопроекту «Про інвестиційну безпеку»: 1. Загальні положення (що передбачає визначення термінів, що вживаються в Законі, зокрема інвестиційна безпека); 2. Засади інвестиційної безпеки (суб'єкти інвестиційної безпеки, принципи інвестиційної безпеки, законодавство про інвестиційну безпеку); 3. Баланс інтересів у інвестиційної безпеки (соціально-трудовий баланс інтересів; економічний баланс інтересів при інвестуванні; баланс якості інвестицій); 4. Контроль за інвестиційною безпекою (громадський контроль за інвестиціями, судовий контроль, контроль Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, контроль органами виконавчої влади); 5. Режим інвестицій та інвестиційної діяльності у період введення воєнного стану; 6. Стимулювання інвестицій та інвестиційної діяльності; 7. Порядок обмеження інвестицій та інвестиційної діяльності; 8. Прикінцеві положення.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації:

1. Шпаков В. В. Механізми державного регулювання господарської діяльності: постановка проблеми. *Економічна теорія та право*. Харків: Право, 2015, N № 3 (22). С.240-252
2. Шпаков В. В. Правовий механізм державного регулювання: засоби, склад та система. *Економічна теорія та право*. Харків: Право, 2015, № 4 (23). С.188-198
3. Шпаков В. В. Законодавча політика держави щодо удосконалення механізму державного регулювання. *Економічна теорія та право*. Харків:Право, 2016. № 2 (25). С.230-246
4. Шпаков В.В Правові засоби стимулюючого характеру інвестиційної безпеки суб'єктів господарювання. *Slovak international scientific journal*. №48, 2020. Vol.2 P. 47-51
5. Шпаков В.В Інвестиційна безпека України: нормативно-правовий аспект. *Slovak international scientific journal*.№49, 2021. Vol.3 P. 59-64

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Шпаков В. В. Державне регулювання в системі реалізації економічної політики. *Актуальні питання цивільного та господарського права*: збірник матеріалів круглого столу. (24 грудня 2015, м. Полтава). Полтава: Техсервіс. 2015.С.85-87
2. Шпаков В. В. Правовий механізм в системі організаційно-господарських відносин фармацевтичної сфери. *Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні*: матеріали Четвертої

Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 листопада 2015 р., м. Полтава). Полтава: Техсервіс. 2015. т.Т. 1. С.160-162

3. Шпаков В.В. Напрями розбудови законодавства України в сфері інвестиційної безпеки. *Завдання господарсько-правової політики держави в умовах четвертої промислової революції*: збірник матеріалів круглого столу. 20 березня 2019 р., м. Харків. НЮУ імені Ярослава Мудрого. Х.: ФОП Бровін О.В. С. 27-31

4. Шпаков В.В. Забезпечення інноваційної безпеки за законодавством США та Канади. *Перші наукові читання пам'яті академіка В.К. Мамутова*: матеріали круглого столу (8 лютого 2019 р., м. Київ). Наук. ред. В.А. Устименко. НАН України. Ін-т економіко-правових досліджень, 2019. С. 256-259

АНОТАЦІЯ

Шпаков В.В. Господарсько-правовий механізм забезпечення інвестиційної безпеки держави. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» - Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2021.

У роботі здійснено комплексне дослідження господарсько-правового механізму забезпечення інвестиційної безпеки держави. Надано характеристику економічної безпеки держави, окремих її складових та її правового забезпечення.

Значну увагу приділено інвестиційній безпеці як складовій економічної безпеки держави, розглянуто проблеми інвестиційної безпеки як політико-економічного феномену та організаційно-господарських засобів її забезпечення

Ключові слова: економічна безпека, національна безпека, інвестиційна безпека, державна політика, правове забезпечення інвестиційної безпеки, інвестиційна діяльність, інвестиції, обмежувальні засоби.

АННОТАЦИЯ

Шпаков В.В. Хозяйственно-правовой механизм обеспечения инвестиционной безопасности государства. - Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.04 «Хозяйственное право; хозяйственно-процесуальное право» – Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Министерство образования и науки Украины, Харьков, 2021.

В работе осуществлено комплексное исследование хозяйственно-правового механизма обеспечения инвестиционной безопасности государства. Это позволило сформировать авторскую ее дефиницию и выделить специфические, характерные её признаки. Охарактеризованы отдельные её составляющие и их правовое обеспечение.

Значительное внимание уделено инвестиционной безопасности как составляющей экономической безопасности государства, рассмотрены проблемы инвестиционной безопасности как политико-экономического феномена, а также организационно-хозяйственные средства ее обеспечения.

В диссертации предложено для внедрения систему квалификационных параметров установления уровней инвестиционной безопасности введено в научный оборот понятие «регрессного инвестирования» под которым понимаются токсичные, враждебные, рентоёмкие, спекулятивные, а также инвестиции с неблагоприятными политическими последствиями.

Ключевые слова: экономическая безопасность, национальная безопасность, инвестиционная безопасность, государственная политика, правовое обеспечение инвестиционной безопасности, инвестиционная деятельность, инвестиции, ограничительные меры.

SUMMARY

Shpakov V.V . Economic and legal mechanism for ensuring investment security of the state. -Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for a Candidate of Law Degree in Specialty 12.00.04 «Business Law; economic procedural law» - Yaroslav the Wise National Law University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2021.

The thesis deals with the comprehensive study of the economic-legal mechanism of ensuring the investment security of the state. The article describes the economic security of the state, its separate components and its legal support.

Considerable attention is paid to investment security as a component of the country's economic security, the problems of investment security as a political and economic phenomenon and organizational and economic means of its provision are considered.

Key words: economic security, national security, investment security, state policy, legal security of investment security, investment activity, investments, restrictive means.